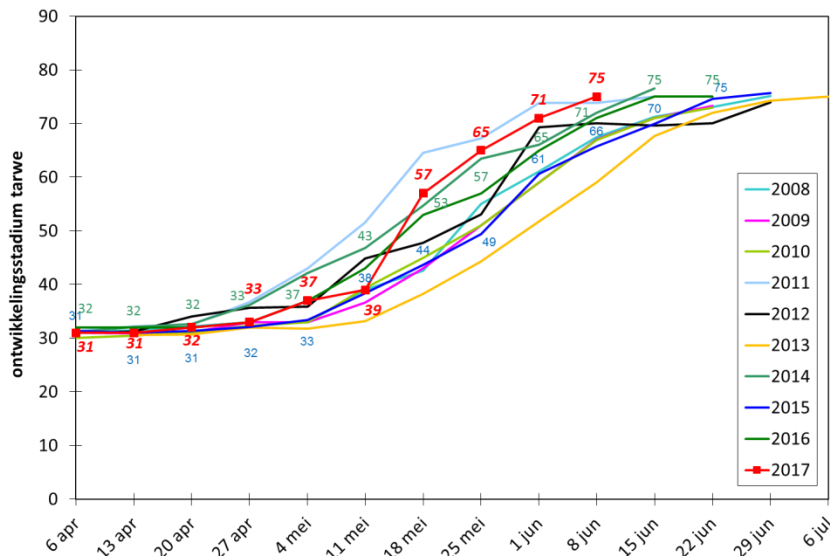

1 Overzicht van de ziekte- en bladluisdruk in wintertarwe in 2017

W. Odeurs en N. Vogels ¹

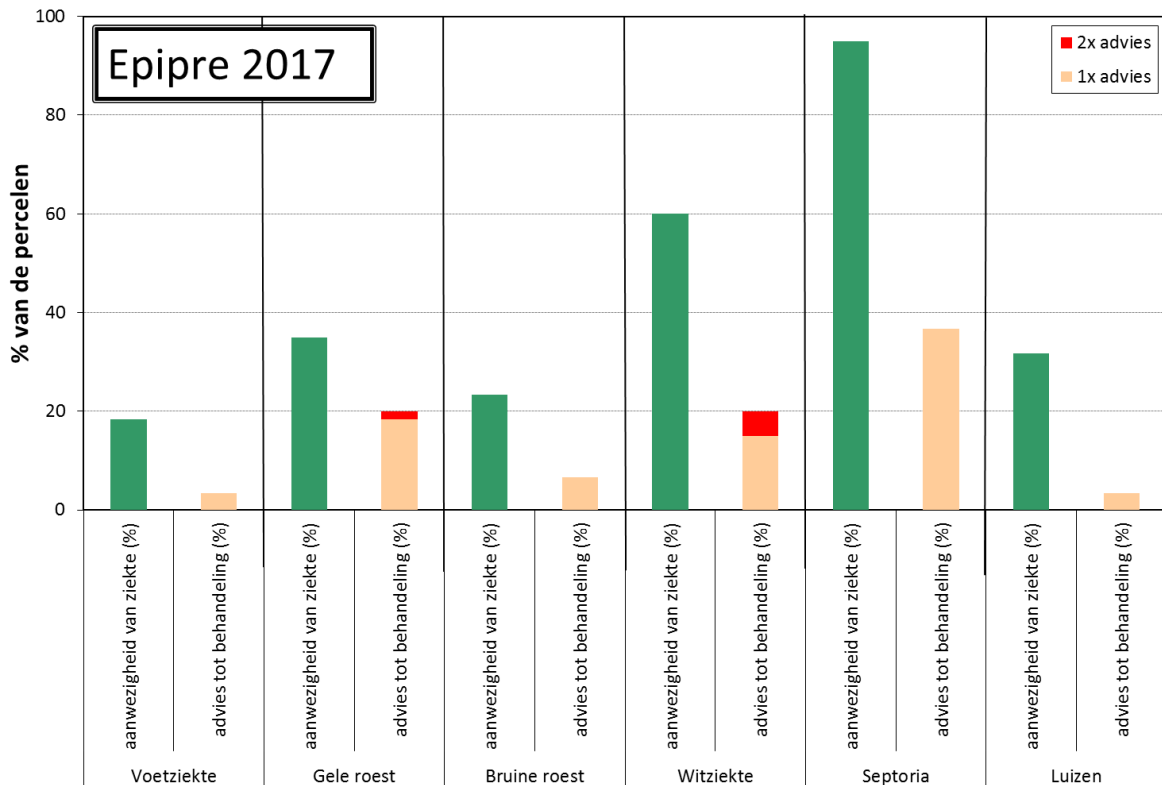
De winter 2016-2017 was abnormaal droog met uitzonderlijk veel zonneschijn. De gemiddelde temperatuur bedroeg 6,4°C, zeer hoog vergeleken met een normale waarde van 3,6°C. De gemiddelde temperatuur tijdens de wintermaanden december, januari en februari was vergelijkbaar met deze van winter 2013-2014. Het hele voorjaar, behalve april, was het warmer dan normaal. Door de latere zaai kwamen de wintergranen niet sterk de winter uit. Door de droogte en wat stilstand door de strenge nachtvorst van 18 en 19 april 2017 bleef de ontwikkeling gedurende lange tijd gemiddeld. In de tweede helft van mei kwam alles plots in een stroomversnelling terecht. In de tweede week van juni bevond de wintertarwe zich gemiddeld in het stadium midden melkrijp (stadium 75). Enkel 2011 was nog vroeger maar toen werd eerder in het seizoen al voorsprong genomen op het gemiddelde.

Figuur 1: Overzicht van de ontwikkeling van de tarwe in groeistadia (waarnemingen uitgevoerd in het kader van het Epipre-adviesstelsel) (Bron: Bodemkundige Dienst van België vzw).

In Figuur 2 wordt een synthese van de verschillende ziekten en plagen getoond. In dit overzicht wordt zowel het percentage percelen waar een bepaalde ziekte werd waargenomen, aangeduid alsook het percentage percelen waar één of twee adviezen tot bestrijding werden geformuleerd op basis van het Epipre-adviesstelsel.

¹ Bodemkundige Dienst van België vzw, Leuven-Heverlee

Figuur 2: Overzicht van de ziekte- en bladluisdruk en de bestrijdingsadviezen op de tarwepercelen binnen het Epipre-adviesstelsel in 2017 (Bron: Bodemkundige Dienst van België vzw).

Gewone oogvlekkenziekte (*Pseudocercospora herpotrichoides*), of meer algemeen voetziekte, kwam zeer beperkt voor, slechts op 18 % van de percelen. Dit was het laagste niveau van voorkomen van de laatste 10 jaar. De droge winter en het niet zo sterk ontwikkelde gewas speelden hier een duidelijke rol. Bovendien bleek bij voorkomen de aantasting ook nog vrij beperkt. Op slechts 3 % van de percelen werd geadviseerd om gericht te behandelen tegen oogvlekkenziekte.

Gele roest (*Puccinia striiformis*) werd in tegenstelling tot de voorgaande jaren niet zo vroeg waargenomen. Een zeer vroege behandeling was niet of mogelijk uitzonderlijk nodig. Gele roest was niet alomtegenwoordig, wat blijkt uit de gemiddelde aantasting. In 2017 werd op 35 % van de percelen gele roest vastgesteld. In vergelijking met 43 %, 59 % en 48 % van de percelen in respectievelijk 2016, 2015 en 2014 is dit een duidelijk gunstigere situatie. Voor 20 % van de percelen werd een advies tot bestrijding van gele roest gegeven, op 18 % van de percelen volstond het éénmaal te behandelen, op 2 % van de percelen was het raadzaam om een tweede keer te behandelen.

Bruine roest (*Puccinia recondita*) werd wat meer waargenomen dan de twee voorgaande jaren. In 2015 en 2016 werd bruine roest op respectievelijk 20 en 19 % van de percelen waargenomen terwijl in 2017 op 23 % van de percelen bruine roest werd vastgesteld. Bruine roest werd vrij vroeg waargenomen. In deze vroege stadia en bij voorkomen op de onderste bladeren is een behandeling echter niet nodig. Bruine roest breidde week na week in beperkte mate uit. Uiteindelijk bleek op 7 % van de percelen een behandeling gericht tegen bruine roest noodzakelijk. Dit is te vergelijken met het behandelingsniveau in 2015.

Meeldauw of **witziekte** (*Erysiphe graminis*) toonde het sterkste voorkomen van de voorbije 5 jaren. Op 60 % van de percelen werd in 2017 witziekte waargenomen. Ook de nood tot behandelen was duidelijk groter dan de voorgaande jaren. Op één vijfde van de percelen werd aangeraden om te behandelen tegen witziekte. Op 15 % van de percelen volstond één keer behandelen, op 5 % werd nog een tweede behandeling geadviseerd. De laatste keer dat meeldauw nog uitgesproken voorkwam was in 2011 wanneer meeldauw werd vastgesteld op 73 % van de percelen.

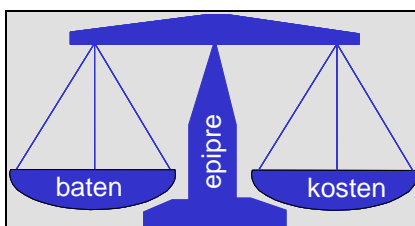
Bladvlekkenziekte (*Septoria tritici*) was zoals steeds overal aanwezig. De droge weersomstandigheden zorgden er echter voor dat de bovenste bladeren vrij goed konden gevrijwaard worden en de adviezen tot behandeling bleven beperkt. Voor slechts 37 % van de percelen werd volgens het Epipre-adviesysteem advies gegeven om te behandelen tegen septoria. Een dergelijk laag behandelingsniveau voor septoria volgens Epipre was geleden sinds 2011. Toen werd op 35 % van de percelen geadviseerd om te behandelen tegen bladvlekkenziekte.

Bladluizen werden waargenomen op ongeveer één derde, namelijk 32 %, van de percelen. De behandelingsdrempel werd doorgaans echter niet bereikt. Daardoor was het op slechts 3 % van de percelen noodzakelijk om met een insecticide gericht tegen de bladluizen te behandelen.

Het **graanhaantje** (*Lema cyanella*) kwam verspreid voor. De druk van de larven bleef beperkt in de wintertarwe. Er was geen risico op economische schade in het stadium 50 % tot 100 % aar uit. In de zomertarwe werden tijdelijk meer larven waargenomen maar ook daar bleef de druk beperkt.

Gebaseerd op de tellingen, uitgevoerd op de Epipre-waarnemingsvelden en op de proeven aangelegd door het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen, werd de toestand van de ziekte- en bladluisdruk op regelmatige tijdstippen bekend gemaakt via de LCG-Granenberichten. In deze berichten worden waarschuwingen en aanbevelingen geformuleerd in functie van de waargenomen toestand.

Dergelijke overzichten geven uiteraard een zeer veralgemeend beeld van de situatie. De rendabiliteit van de uitgevoerde ziektebestrijding kan echter gemaximaliseerd worden indien deze gebeurt in functie van de ziektedruk op het perceel zelf. Daarom wordt in de waarschuwingsberichten aangespoord zich te vergewissen van de perceelsspecifieke situatie alvorens een bestrijding uit te voeren.

Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen biedt de leden de mogelijkheid om op basis van een veldobservatie een GRATIS perceelsspecifiek EPIPARE-advies aan te vragen.

Op basis van een veldobservatie en perceelsspecifieke karakteristieken, wordt door middel van het Epipre-systeem de berekening gemaakt van de opbrengstverliezen ten gevolge van de aanwezige ziekten/bladluizen. Deze verliezen worden afgewogen ten opzichte van een eventuele behandelingskost, en op deze manier wordt een objectief advies geformuleerd of een behandeling al dan niet economisch verantwoord is. Dit advies wordt de dag zelf nog doorgestuurd (via telefoon of email) zodat zo nodig snel gereageerd kan worden op de actuele ziekte/ bladluisdruk. Het eerste advies is gratis voor LCG-leden.